

Simona Špeh

VAJE IZ POTROŠNJE, IZBIRE IN POVPRASHVANJA

Ekonomski tehnik

Modul: Sodobno gospodarstvo

Vir: innovatorieuropeimassacarrara.wordpress.com

Projekt unisVET – učna gradiva

Srednje strokovno izobraževanje

Ime programa: **Ekonomski tehnik**

Ime modula: SODOBNO GOSPODARSTVO – M 4

Seznam kompetenc, ki jih zajema učno gradivo:

RGD1: Racionalno ravnanje, skladno z zakonitostmi sodobnega tržnega gospodarstva.

Naslov učnega gradiva: **Vaje iz potrošnje, izbire in povpraševanja.**

Kratek opis vsebine:

vaje so namenjene dijaku, ki imajo v izobraževalnem programu modul SODOBNO GOSPODARSTVO. Vsebujejo različne tipe nalog za ponavljanje in utrjevanje snovi pri doseganju kompetenc 1. vsebinskega sklopa: Razvoj in delovanje gospodarstva.

Dijak zna predstaviti ekonomski problem, nujnost izbire, upošteva koristnost dobrin, pozna krivuljo povpraševanja in jo zna grafično ponazoriti in analizirati, ugotavlja in razume alternativne stroške različnih ekonomskih odločitev,

Naloge so strukturirane tako, da od dijaka zahtevajo tako teoretične definicije kot tudi aplikativno znanje pri reševanju računskih nalog.

Ključne besede: potrošnik, dobrine, izbira, koristnost dobrin, cena, dohodek, premica alternativnih možnosti, premica dohodka, alternativni stroški, povpraševanje, elastičnost, prihodki.

Avtorica: Simona Špeh

Recenzentka: Veronika Sabadin

Lektorica: Mirjam Furlan Brec

Kraj in datum: Izola, februar 2011

To delo je ponujeno pod licenco Creative Commons:

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Deljenje pod enakimi pogoji.

Učno gradivo je nastalo v okviru projekta unisVET Uvajanje novih izobraževalnih programov v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju s področja storitev za obdobje 2008-2012, ki ga sofinancirata Evropska unija preko Evropskega socialnega sklada in Ministrstvo Republike Slovenije za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007– 2013.

Razvojne prioritete: Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja, prednostna usmeritev: izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja.

Vsebina gradiva v nobenem primeru ne odraža mnenja Evropske unije. Odgovornost za vsebino nosi avtor.

Uvod

Cilj zbirke nalog je boljše razumevanje teorije osnovnega ekonomskega problema kot posledice hitrejšega naraščanja potreb po razpoložljivih dobrinah, obenem pa tudi spoznavanje oblik reševanja ekonomskega problema ter spoznavanje koristnosti dobrin in odločanja pri nakupih.

Naloge so zasnovane tako, da od tebe sprva zahtevajo poznavanje osnovnih definicij, sledijo računske naloge in naloge, v katerih moraš narisati in razložiti premico alternativnih možnosti potrošnje ter grafično prikazati in razložiti premike krivulje alternativnih možnosti potrošnje kot posledico sprememb različnih dejavnikov.

Pri nekaterih nalogah pa boš moral izračunati mejno koristnost dobrine in na podlagi tega razložiti zakon padajoče mejne koristnosti. Pri reševanju nalog ti svetujem uporabo PPT gradiva, ki si ga spoznal pri pouku.

KAZALO

1. Vprašanja odprtega tipa	5
2. Obkroži pravilne odgovore	6
3. Trditve	8
4. Grafična analiza	8
5. Grafična in računska analiza	10
6. Računske naloge	11
Viri	14

1. Vprašanja odprtega tipa

- a) Pojasni osnovno teorijo potrošnikove izbire.
- b) Kako bi opredelil premico cene?
- c) Pojasni pojem oportunitetni (alternativni) stroški nakupa.
- d) Pojasni pojem mejna koristnost dobrine in navedi primere.
- e) Kako se spremeni potrošnikova izbira, če se spremeni njegov dohodek oziroma cena dobrin?
- f) Kaj pomeni cenovna elastičnost povpraševanja? Kaj pa je dohodkovna elastičnost?
- g) Zapiši formulo in pojasni kakšen predznak ima križna elastičnost, če sta dobrini substituta.
- h) Obrazloži in nariši shemo tržnega povpraševanja. Na primer: v razredu izdelajte tržno povpraševanje za določeno dobrino.

2. Obkroži pravilne odgovore

a) Mejna koristnost je

- korist, ki jo daje vsaka dodatna enota dobrine.
- korist, ki jo dobimo z eno dobrino.
- korist, ki jo dobimo ob uporabi obeh sobri.
- zadovoljstvo potrošnika oziroma celotna koristnost.
- naraščanje zadovoljstva potrošnika ob povišanju enot dobrin na razpolago.

b) Premica cene pomeni

- število enot dohodka, ki ga ima potrošnik.
- zadovoljstvo, ki ga ima potrošnik ob uporabi dobrine.
- kombinacijo cen in dohodkov.
- najboljšo strukturo nakupa za potrošnika.
- noben odgovor ni pravilen.

c)

Marko je navdušen košarkaš in rad hodi v kino. Izbira med dvema dobrinama, vstopnicami za kino in vstopnicami za košarkaške tekme. Cena vstopnice za kino je 4 evre, cena vstopnice za tekmo pa 3 evre. Če bi svojo žepnino porabil le za nakup vstopnic za kino, bi jih lahko kupil 12 na teden.

Koliko vstopnic za ogled košarkaške tekme bi lahko kupil, če bi svojo žepnino porabil za nakup teh vstopnic?

- 36
- 48
- 9
- 16
- noben odgovor ni pravilen.

d)

Naj bosta p_x in p_y ceni dveh dobrin, R pa je potrošnikov dohodek. Premica cene se vzporedno premakne proti izhodišču, če:

- se p_x in p_y zvišata za 5%.
- se p_x zviša za 5%, p_y pa za 10%.
- obe ceni se zvišata za 5% in tudi dohodek se poviša 5%.
- potrošnik spremeni svojo odločitev.

e)

Kateri od naslednjih dvojic sta med seboj komplementarni:

- Nalivno pero in kemični svinčnik.
- Tipkovnica in računalnik.
- Čoln in rešilni pas.
- Stojalo za svetilko in svetilka.
- Športni copati in sandali.

f)

Katere od naštetih dobrin imajo cenovno neelastično povpraševanje?

- Bencin.
- Dijamanti.
- Kruh.
- Poletne počitnice.
- Cigareti.

g)

Individualno povpraševanje za dobrino A je sledeče:

	Povpraševanje			
	potrošnik 1	potrošnik 2	potrošnik 3	potrošnik 4
Cena v €	enote A	A	A	A
2	50	-	-	-
3	60	60	90	120
4	80	70	100	150
5	100	80	120	150
6	140	90	130	160

Tržno povpraševanje po dobrini A, če je cena 4 €, je:

- 10 enot.
- 150 enot.
- 400 enot.
- 440 enot.
- 580 enot.

3. Trditve

Na črtico ob vsaki trditvi zapiši, če je trditev pravilna oziroma napačna.

- a) Če se dohodek poveča, se poveča tudi povpraševanje po dobrinah. ____
- b) Če se cena dobrine zniža, se premica cene vzporedno premakne. ____
- c) Koristnost dobrine pomeni sposobnost zadovoljitve potrebe. ____
- d) Vse možne kombinacije dobrin se nahajajo pod premico cene. ____

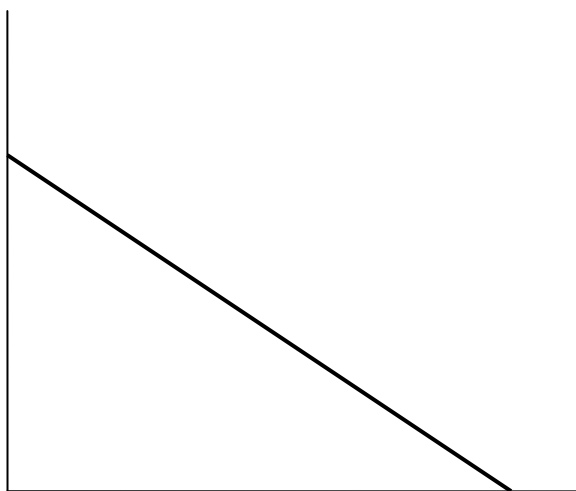
4. Grafična analiza

a)

Grafično ponazori premik premice cene, če se potrošnikov dohodek najprej:

a) zniža, potem pa

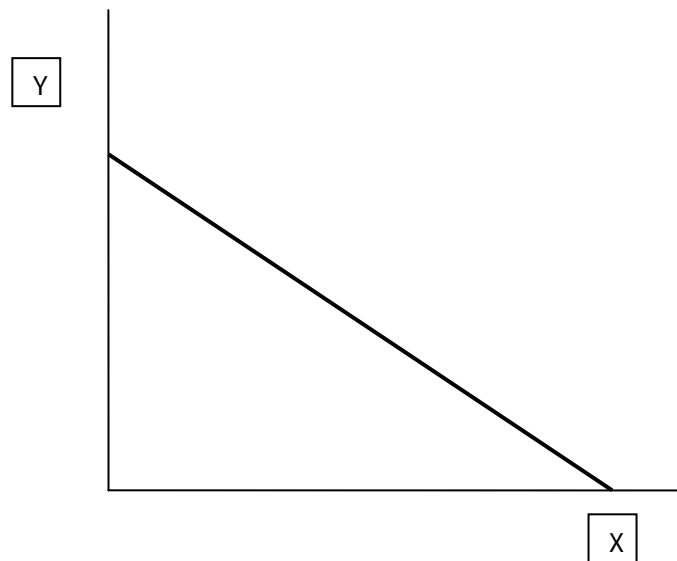
b) zviša.

b)

Potrošnik ima na razpolago 120 €. Cena dobrine x znaša 10 €, cena dobrine y pa 12 €.

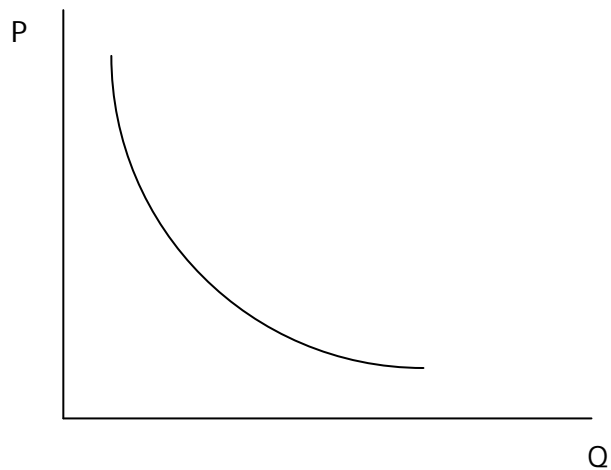
Grafično ponazori premik premice cene, če se cena dobrine x poviša z 10 € na 20 €, dohodek in cena dobrine y pa se ne spremenita.

5. Grafična in računska analiza

a)
Spodaj je ponazorjena krivulja povpraševanja.

Izberi dve točki, A in B, ki ležita na krivulji, in obrazloži zakon povpraševanja.

b)
Za vsak naveden primer zapiši enačbo in nariši premico cene, pri čemer sta p_1 , p_2 ceni dobrin 1 in 2, R pa je dohodek.

a) $p_1=2$, $p_2=2$, $R=30$;	b) $p_1=3$, $p_2=6$, $R=60$	c) $p_1=2p_2$, $R=20p_1$
---------------------------------	-------------------------------	---------------------------

c)

Zapiši enačbo in nariši premico cene, če je $p_1=4$, $p_2=2$, $R=20$, kjer sta p_1 , p_2 ceni dobrin 1 in 2, R pa je dohodek.

Enačba: _____

Ponazori, kako se premakne premica cene, če:

a) se cena p_2 podvoji,

b) inflacija povzroči dvig obeh cen in dohodka za 50 %.

6. Računske naloge

a)

Cena p_1 neke dobrine je 700 denarnih enot, povpraševanje q_1 , po tej dobrini pa znaša 100.

Cena se poviša na 750 denarnih enot, povpraševanje pa pade na 60 enot. Izračunaj cenovno elastičnost povpraševanja.

(ALTERNATIVNI STROŠKI – ker ne moremo zadovoljiti vseh potreb naenkrat, smo prisiljeni izbrati. Žrtvovano količino druge dobrine imenujemo alternativni stroški.)

b)

Anini alternativni stroški med dobrino x in y znašajo: $3y / x$.

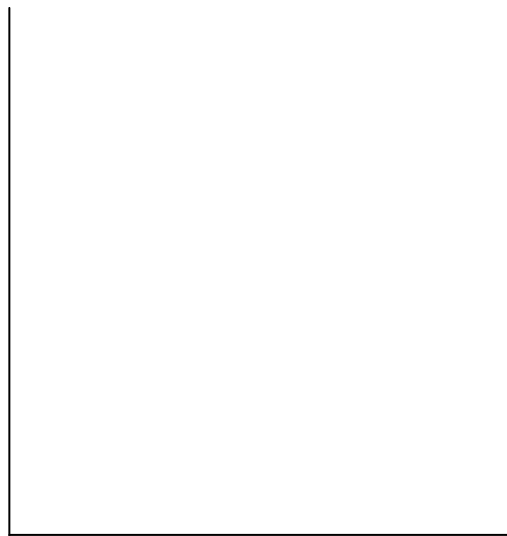
Dokaži, da je Anina premica možnosti potrošnje padajoča.

Ana ima na razpolago 240 denarnih enot, cena dobrine x znaša 10 denarnih enot, cena dobrine y pa 5 denarnih enot. Izračunaj Anino možnost potrošnje.

c)

Potrošnik ima tedensko na razpolago 100 denarnih enot. Ves dohodek porabi za nakup knjig in revij. Cena ene knjige znaša 5 €, medtem ko cena ene revije znaša 2,50 €.

Zapiši enačbo možnosti potrošnje in jo prikaži v grafu.

d)

Na trgu mletega popra so prisotni le trije potrošniki: 1, 2 in 3.

Enačbe njihovih povpraševanj so sledeče:

$$Q_1 = 50 - P_1,$$

$$Q_2 = 46 - 0,5P_2$$

$$Q_3 = 65 - 0,7P_3.$$

Izračunaj tržno povpraševanje!

e)

Marko ima na razpolago 60 €. Potrebuje nekaj novih CD-jev in nekaj novih bombažnih majic.

- Cena CD-jev znaša 12 €.
- Cena majice znaša 6 €.

količina	Mejna koristnost cd-jev	Cena cd-jev	Mejna koristnost majice	Cena majice
1	20	12	18	6
2	16	12	16	6
3	12	12	8	6
4	8	12	6	6

- Katera bo Markova optimalna izbira?
- Markove možnosti potrošnje prikaži grafično.

Viri

- Crocetti, Simone: *Economia politica: Una questione di scelte*, Ed. Tramontana
- Lastni.